

Nordisk Strategi og Redegørelse 2011

**Ved medlem af Naalakkersuisut for Uddannelse, Forskning
og Nordisk samarbejde**

Del 1

Den nordiske Strategi 2012 - 15

1. Indledning.

Det nordiske samarbejde er en integreret del af Naalakkersuisuts samlede udenrigspolitik. Denne nordisk delstrategi og dens opfølgning fokuserer på arbejdet i tilknytning til de gældende nordiske aftaler og samarbejdsfora, herunder særligt Helsingforsaftalerne.

De sidste 10 år har den internationale interesse for Arktis ændret sig. Det gælder ikke mindst interessen for Grønland. Verden udenfor ser på Arktis som både et område, hvor klimaændringerne sker hurtigst, og som et område, hvor mulighederne for at udvinde flere af jordens ressourcer bliver en mulighed.

Denne globale kendsgerning øger kravene til Grønlands dialog med omverdenen på alle niveauer. Den overordnede strategi er beskrevet i *Rigsfællesskabets/ Kongerigets Danmarks (Danmark Grønland Færøerne) strategi for Arktis 2011 – 2020*, som blev fremlagt i august måned i år.

På Inatsisartuts efterårssamling i 2011 fremlægges ligeledes Naalakkersuisuts egen udenrigspolitiske strategi under EM 2011/14. Naalakkersuisuts Nordiske Strategi skal udfylde sin rolle i forhold til denne overordnede strategi. Samtidig udgør det nordiske samarbejde et område med særlige muligheder i kraft af

- at Grønland her deltager på både parlamentarisk og regeringsniveau og
- at Grønland indgår som selvstændig part i arbejdet.

2. De overordnede strategiske mål.

- Naalakkersuisut skal markere sig politisk i det regionalpolitiske samarbejde, som Nordisk Samarbejde udgør i henhold til Helsingforsaftalen.
- Naalakkersuisut har en opgave som ansvarlig regering for vores land, når det gælder om at yde et konstruktivt bidrag til det regionalpolitiske samarbejde. Dette vil ske gennem aktiv deltagelse på politisk og fagligt niveau.
- Naalakkersuisut vil anvende det nordiske samarbejde til at fremme Grønlands politiske interesser i andre internationale organisationer og institutioner.
- Naalakkersuisut vil anvende erfaringerne på politisk, administrativt og fagligt niveau i vores lands udvikling
- Naalakkersuisut vil samarbejde aktivt med Grønlands parlamentariske repræsentanter i det nordiske og det vestnordiske samarbejde om at optimere grønlandsk nytte af og indflydelse på de fælles nordiske beslutninger.

De overordnede strategiske mål er de gennemgående retningslinjer, som styrer hele det nordiske engagement fra ministermøder, gennem embedsmandskomiteer og til faglige ar-

bejdsgrupper og konferencer.

Indenfor de enkelte sektorer af det nordiske samarbejde er de overordnede strategiske mål suppleret med mere konkrete målsætninger. Denne konkretisering er en forudsætning for en nærmere diskussion af strategiens succes.

3. De strategiske målsætninger for 2011 – 15.

Naalakkersuisut siulittaasuat og medlemmet af Naalakkersuisut for Nordisk samarbejde har ansvaret for strategiske satsninger, der går på tværs af de enkelte fagdepartementer område. Disse er for de kommende år:

Strategi

- Styrkelse af samarbejdet mellem Færøerne, Åland og Grønland i relation til det nordiske samarbejde.
- Deltagelse på lige fod i nordiske bestyrelser og faglige grupper.
- Udvikling af Nordisk Ministerråds arktiske politik.
- Styrkelse af konkrete initiativer til udvikling af det nordiske nabosamarbejde mod vest.
- Styrke udbygningen af samarbejdet i Vestnorden.
- Støtte det nordiske globaliseringsinitiativ og arbejdet for en bæredygtig udvikling.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Kultur

- Bidrage aktivt og konstruktivt i såvel organisering af kultursamarbejde som i de politiske prioriteringer af de enkelte områder indenfor kulturområdet.
- Arbejde for, at programarbejdet udformes på en sådan måde, at det er overskueligt, fleksibelt og tager hensyn til de særlige strukturelle forudsætninger for det kulturelle samarbejde, som gælder mellem de selvstyrende lande og det øvrige Norden.
- Aktiv deltagelse i implementeringen af Kultur- og Kunstprogrammet i perioden 2012-2016.
- Deltagelse i videreførelse af Nordisk Computerspilprogrammet i perioden 2012-2015.
- Deltage aktivt i opfølgningen af kulturreformarbejdet.
- Styrke og udbygge samarbejde med NAPA (Nordens Institut) med henblik på øget information om forskellige muligheder såsom programudnyttelse og støttemuligheder fra det nordiske samarbejde.
- Fremme en synliggørelse af NAPA som aktør i nordisk sammenhæng.
- Prioritering af arbejdet med kultur for og med børn og unge.

Familie

- Deltagelse i den nordiske konvention om social sikring.

- Deltagelse i det nordiske handicapsamarbejde, hvorved Grønland sikres adgang til den seneste viden på handicapområdet samt sikres adgang til udveksling af viden om bl.a. it-løsninger på handicapområdet til gavn for handicappede bosiddende i mindre samfund uden mange hjælpemuligheder.
- Udveksling af viden om børn, unge og familieområdet, især vedrørende udsatte grupper.
- Udveksling af viden og erfaringer generelt vedrørende velfærdsforholdene for borgere, der kommer i kontakt med det sociale system.
- Udveksling af viden og erfaringer om organisering af sociale systemer samt tilsynsvirksomhed på socialområdet.

Ligestilling

- Aktiv deltagelse i samarbejdet på ligestillingsområdet generelt såvel som på fokusområder
- Deltagelse på lige vilkår i det reorganiserede Nordiske Institut for Kendskab om Køn (NIKK)
- Deltagelse i projekter, seminarer m.v., som sætter fokus på udvikling af ny viden, kønsrollemønstrene i samfundets sektorer, klimaforandrings påvirkning af leveforholdene i Arktis, m.v.
- Udveksling af viden om vold mellem kønnene samt erfaringer med indsatser mod vold i familien.
- Udvikling og udveksling af viden om kønsroller på arbejdsmarkedet og i erhvervslivet, herunder med fokus på kvindelige ledere.
- Udveksling af viden om, hvorledes lovgivningstiltag kan fremme ligestillingen i samfundet

Medlemmet af Naalakkersuisut for Uddannelse og Forskning har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Uddannelse

- Øget deltagelse i NordPlus-programmet.
- Deltagelse i Nordiske Masteruddannelser.
- Deltagelse i samarbejde om livslang læring.
- Deltagelse i samarbejde om frafaldsbekæmpelse.
- Deltagelse i samarbejde om modeller for bedre pædagogisk udbytte og effektiv ressourceanvendelse vedrørende specialundervisning i grundskolen.

Forskning

- Fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk.
- Deltagelse i topforskningsinitiativet indenfor energi, klima og miljø.

- Afdækning af mulighederne for etablering af Nordic Center of Excellence indenfor et eller flere områder.
- Deltagelse i nordisk forskeruddannelse.
- Deltagelse i samnordiske forskningsmiljøer.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Fiskeri, Fangst og Landbrug

- Deltage aktivt i møder i arbejdsgruppen og embedsmandskomiteen for fiskeri, i nordiske konferencer og seminarer med relevans for fiskeriet i Grønland samt i ministermøder.
- Styrke kendskabet til marin økosystembaseret forvaltning samt støtte initiativer, hvor havets levende ressourcer forvaltes med udgangspunkt i en marin økosystembaseret tilgang.
- Skabe opmærksomhed og dialog omkring "rødlistning" af fiskearter.
- Diskutere og samle erfaringer fra de nordiske lande om ressourcerente i forbindelse med overgang til IOK for fiskearter, eksempelvis gennem et temaseminar om emnet.
- Deltage aktivt i møder i styregruppen for Ny Nordisk Mad og derigennem gøre grønlandsk indflydelse på de fælles nordiske beslutninger gældende samt gennem diskussioner brede kendskab til grønlandske fødevarer og naturlige ressourcer.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Miljø

- Støtte arbejdet vedrørende den globale kviksølvkonvention.
- Støtte arbejdet med initiativer vedrørende hormonforstyrrende stoffer, herunder med særlig fokus på PCB.
- Støtte arbejdet vedrørende Natur- og Miljøprisen.
- Støtte arbejdet med initiativer vedrørende beskyttelse af havmiljøet i Arktis.

Natur

- Støtte det nordiske samarbejde omkring den biologiske mangfoldighed, herunder opfølgning af de strategiske målsætninger frem mod 2020 under Biodiversitetskonventionen.
- Støtte arbejde for bæredygtig udnyttelse af levende ressourcer.

- Styrke samarbejde med andre regionale - og internationale fora om den biologiske mangfoldighed og økosystem-tjenester.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Erhverv, Arbejdsmarked og Råstoffer har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger. Når det gælder det regionalpolitiske område har Medlemmet af Naalakkersuisut for Boliger, infrastruktur og Trafik ansvaret for den planlægningsmæssige del af det nordiske samarbejde på dette område, som indgår i Ministerrådet for Erhverv, Energi og Regionalpolitik.

Erhverv

- Fortsætte opfølgningen på arbejdet omkring udvikling af turisme i Arktis som følge af ministerdeklarationerne formuleret på området i henholdsvis 2003 og 2004.
- Inddragelse af nordiske erfaringer på området omkring de kreative industrier, herunder erfaringer fra arbejdet i regi af OECD/ NICE om innovative forretningsmodeller indenfor turisme og oplevelseserhvervene samt aktiviteter forankret i regi af KreaNord.
- Støtte og videreudvikle tværdepartementale aktiviteter indenfor fødevarerområdet med henblik på at fremme et fokus på arktiske råvarer og madlavning, jf. hensigtsserklæringerne formuleret og aktiviteter initieret under Ny Nordisk Mad.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Boliger, infrastruktur og Trafik har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Energi

- Udvikling af relevante projekter i Energiministrenes arbejdsgruppe for energi i Tyndt Befolkede Områder (TBO).
- Arbejde for udvikling af alternativ energi.
- Deltagelse i nordiske politiske drøftelser om energi og klimaspørgsmål.

Regional

- Styrkelse af samspillet mellem regional udvikling og fysisk planlægning for at opnå en samfundsmæssig helhedsorienteret og bæredygtig udvikling i Grønland.
- Støtte, videreudvikle og implementere den arktiske SDI (Spatial Data Infrastructure) (geografisk digital infrastruktur) samt udvikle fælles arktiske elektroniske kort og geodataformater.
- Fortsætte Grønlands aktive deltagelse i forskningsprojekter under nordiske forskningsinstitutioner for at opnå viden og erfaring fra andre nordiske lande omkring fysisk planlægning, regionaludvikling og demografiske udfordringer for tyndt befolkede områder.

- Inddragelse af nordiske erfaringer med udvikling af regionalpolitik med henblik på at integrere alle nordiske regioner og lokalsamfund i den globale økonomi på en måde, så de individuelle regioners innovative potentialer udnyttes bedst muligt.

Medlemmet af Naalakkersuisut for Sundhed har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Sundhed

- Styrkelse af det politiske samarbejde i nordisk regi vedrørende sundhedsspørgsmål.
- Bidrage til udvikling af sundhedsindsatsen i de nordiske lande gennem udveksling af best practices og viden i faglige fora.
- Fremme af såvel politiske som faglige aktiviteter med henblik på fremme af kvalitet, beredskab, folkesundhed, forebyggelse og med hensyn til særligt udsatte grupper.
- Styrkelse af vidensdeling vedrørende anvendelse af IT i sundhedssektoren.
- Fremme af arktiske interesser i nordisk regi på sundhedsområdet.
- Fortsat fremme af vestnordisk samarbejde på sundhedsområdet

Medlemmet af Naalakkersuisut for Finanser har for sin deltagelse i Nordisk Ministerråd følgende strategiske målsætninger:

Finanser

- Deltage aktivt i de fælles nordisk diskussioner og krisehåndteringen i de nordisk velfærdssamfund.
- Fastholde og videreudvikle Grønlands del af den nordiske skatteportal.
- Fastholde samarbejdet om indgåelse af skatteaftaler med "skattelylande"
- Udbygge antallet af bilaterale dobbeltbeskatningsaftaler til gavn for den fortsatte erhvervsudvikling frem mod en selv bærende økonomi.
- Deltagelse i og videreudvikling af det nordisk statistiske samarbejde

Del 2

Det nordisk samarbejde November 2010 til Oktober 2011

4. Det generelle nordisk samarbejde.

Indenfor Naalakkersuisut siulittaasuat og samarbejdsministrenes område har en række områder været prioriteret det forløbne år.

Deltagelse i Nordisk Råds session i Reykjavik foregik i et godt samarbejde mellem Nordisk Råds medlemmer fra Inatsisartut. Grønland havde sat det nordiske samarbejdes betydning for den arktiske politik på statsministrenes dagsorden. Statsministrenes drøftelse viste, at der er bred nordisk opbakning til det arktiske engagement, og den danske statsminister konkluderede efter drøftelsen, at der i kredsen af nordiske statsministre er enighed om, at Norden spiller en vigtig rolle i forhold til det arktiske samarbejde. Man kan gennem det nordiske samarbejde præge den politiske diskussion med fokus på bl.a. bæredygtig udvikling og oprindelige folk. Det blev endvidere nævnt, at samarbejdsministrene burde se på, hvordan Arktis kunne prioriteres yderligere i det nordiske samarbejde i de kommende år.

På Grønlands forslag blev også samarbejdet omkring udbygning af vedvarende energi i tyndt befolkede området nævnt i statsministrenes opsummering af de nye initiativer vedrørende det nordiske el-samarbejde.

På Nordisk Råds plenum kunne man med tilfredshed konstatere, at deltagelse i topmødedelen i plenum foregik på lige vilkår mellem alle de nordiske regeringsledere.

Temaet for diskussionen var Grøn Vækst, og fra grønlandsk side blev der lagt vægt på, at retten til Grøn Vækst eller bæredygtig udvikling også indeholdt en økonomisk udvikling til gavn for befolkningens levestandard og fremtidige velfærd. Den efterfølgende diskussion viste f.eks., at Grønland er meget langt fremme med produktion af elektricitet fra vandkraftværker uden udslip af CO₂ sammenlignet med de andre lande.

Grønland fremlagde på samarbejdsministrenes vegne den arktiske redegørelse i Nordisk Råds plenum. I redegørelsen var hovedvægten lagt på de initiativer – konferencer, seminarer og projekter – som Ministerrådet finansierer for at understøtte gennemførelsen af det Nordiske Arktiske Samarbejdsprogram, herunder også arbejdet i Arktisk Råd. Debatten viste, at Nordisk Råd bakker op omkring disse initiativer.

4.1 Samarbejdet mellem Åland, Færøerne og Grønland.

Medlem af Naalakkersuisut for Nordisk samarbejde tog i 2010 initiativ til et styrket samarbejde mellem Åland, Færøerne og Grønland i relation til alle dele af det nordiske samarbejde. Dette initiativ skal efter planen resultere i en fælles erklæring om "Nordisk Selvstyre Forum", som vil blive undertegnet, når alle har gennemført deres hjemlige beslutningspro-

cedurer. Naalakkersuisut og den grønlandske delegation til Nordisk Råd har godkendt erklæringen. Samarbejdet blev første gang drøftet mellem delegationerne i forbindelse med Nordisk Råds session i Reykjavik. Dialogen mellem parterne blev genoptaget på et møde i Mariehamn i januar, hvor man nåede frem til det udkast til fælles dokument, som foreligger i dag.

Erklæringer bygger på den nordiske tradition, hvor samarbejdet omfatter både det parlamentariske samarbejde og regeringssamarbejdet. Formålet er at sætte rammerne for en gensidigt forpligtende dialog mellem de tre landes repræsentanter i forbindelse med deres nordiske samarbejde. Det foreliggende udkast til erklæringen er vedlagt som bilag 2 til nærværende redegørelse.

4.2 Samarbejdet med nordens naboer i Vest.

I 2011 blev de nye retningslinjer for Nordens samarbejde med Nordens Naboer i vest færdiggjort, og de bliver nu forelagt Nordisk Råd på sessionen i København. Dermed er et vigtigt resultat af Naalakkersuisuts strategi blevet gennemført. Sagen har været aktuel i flere år, hvor Grønland har argumenteret for, at disse retningslinjer skulle etableres, således at man kunne få mulighed for at føre en aktiv nabopolitik overfor alle naboer. Konkret betyder dette, at der nu kan etableres nordiske projekter, hvor Kystcanada kan inviteres med som deltager. Deltagerne i fælles projekter betaler hver deres egne udgifter.

4.3 Naalakkersuisuts Nordiske seminar 2010

Nordens naboer i Vest var også et af hovedtemaerne på Naalakkersuisuts nordiske seminar i Katuaq i februar i år. Her blev de nye muligheder belyst, og de hidtidige erfaringer fra Nordatlantsamarbejdet (NORA) blev fremlagt, NORAs OECD-projekt blev nævnt som et konkret eksempel på, hvorledes nordisk samarbejde kan anvendes i forhold til internationale organisationer.

Samtidig var der på seminaret en række eksempler på, hvorledes det nordiske samarbejde kan bruges til at forfølge politiske og praktiske mål i forhold til Naalakkersuisuts arktiske politik. Dette sidste er sket gennem konkrete projekter, som grønlandske initiativtagere har stået i spidsen for. De har sammen med nordiske kolleger fået bevilget støtte fra Nordisk Ministerråds arktiske pulje til gennemførelse af projekterne. På denne måde har en række grønlandske institutioner og myndigheder haft kontant udbytte af det nordiske samarbejde, jf. Bilag 1 til nærværende redegørelse.

4.4 Nordisk Ministerråds Arktiske Strategi.

Som et resultat af Naalakkersuisuts strategiske satsning på Norden som en aktiv medspiller i den arktiske politik blev der i begyndelsen af 2011 i Nordisk Ministerråd truffet beslutning om bevilling til en række grønlandsk-ledede projekter. Pengene kommer fra Samarbejdsministrenes arktiske pulje. Der er i denne pulje i alt 9 mill. kr. Projekter under grønlandsk ledelse fik 2 mill.kr., og Grønland er herudover repræsenteret i projekter for yderligere 2 mill.kr., jf. bilaget til nærværende redegørelse

Der har i alle de nordiske lande i Nordisk Ministerråd været stor tilfredshed med det arkti-

ske samarbejdsprogram. I overensstemmelse med de arktiske strategier, som de nordiske lande nu har, besluttede samarbejdsministrene på deres møde i september at fremlægge et revideret forslag til samarbejdsprogram til diskussion på Nordisk Råds session i november. Det overordnede princip for det nye program er, at menneskenes muligheder i Arktis for at udvikle bæredygtige samfund er i centrum. I forbindelse med udformningen af programmet har Grønland arbejdet for at fastholde klima som temaområde, samtidig med at miljø- og naturområder fortsat er prioriteret.

Det nye arktiske program viser, at den grønlandske målsætning på området er indfriet. Det arktiske samarbejde er nu en fast del af den fælles nordiske dagsorden.

4.5 Nordisk globaliseringsforum og initiativet for Grøn Vækst.

I forlængelse af Globaliseringsforum den 21. maj 2010 i Danmark besluttede de nordiske statsministre på deres sommermøde, at der skulle nedsættes en Task Force om Grøn Vækst som opfølgning på drøftelsen af dette tema på mødet. Statsministrene ville på denne måde igangsætte et arbejde, som kunne føre frem til konkrete forslag om fælles nordiske satsninger til fremme af økonomisk vækst og beskæftigelse, som man kunne tage stilling til på sommermødet, der oprindeligt var planlagt til 21. juni i år.

Konsulentfirmaet McKinsey blev anmodet om at udarbejde en rapport, som kunne danne grundlag for Task Forcens diskussioner. I arbejdet har der desuden været anvendt andre udredningsarbejder, blandt andet fra flere af de nordiske embedsmandskomiteer. Rapporten "Norden – ledende i grøn til vækst" foreligger nu klar til godkendelse. Den indeholder en række konkrete forslag om et nordisk samarbejde indenfor følgende områder:

- Testcentre omkring afprøvning af grønne løsninger.
- Uddannelse og forskning for at fremme grøn vækst.
- Øget integration af de nordiske el-markeder.
- Skabelse af fælles grønne tekniske normer og standarder.
- Fremme brugen af grønne offentlige indkøb.
- Udvikling af teknikker og metoder omkring affaldshåndtering.
- Fremme integration af miljø og klima i udviklingssamarbejde med lande udenfor Norden.
- Samordning og fremme af finansiering af grønne investeringer.

Efter planen vil spørgsmålet blive drøftet på statsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session. Man planlægger også at afholde årets globaliseringsforum i København den 31. Oktober - dagen før Nordisk Råds session starter.

På flere af de nævnte områder vil Grønland have en naturlig interesse i at deltage i den opfølgning, der kommer. Dette vil i praksis ske gennem en konkret indsats indenfor de ansvarlige ministerråd på de respektive områder.

4.6 Budget

Samarbejdsministrene (MR-SAM) har på deres møde i Finland i september vedtaget et budgetforslag, som er oversendt til Nordisk Råd. Forslaget er på samme budgetniveau som sidste år, men der foregår i ministerkredsen en diskussion om, hvorvidt dette kan opretholdes i de kommende år under hensyn til de økonomiske vanskeligheder, som en række af landenes offentlige økonomier befinder sig i.

4.7 Det nordiske samarbejde og bæredygtig udvikling.

Temaet for det Nordisk seminar i februar 2010 var Bæredygtig Udvikling, og Naalakkersuisut har fulgt op på dette gennem den nordiske arbejdsgruppe for Bæredygtig Udvikling og ved deltagelse i den nordiske konference i Finland 31. januar – 2. februar 2011. Konferencen "Løsninger lokalt og i fællesskab" samlede over 500 deltagere fra hele Norden, og den viste, at bæredygtige løsninger på en lang række områder i høj grad er noget, der arbejdes med i den kommunale sektor. Det blev på konferencen fremhævet, at Grønland er længst fremme på dette område, når det gælder udbygningen af vedvarende energi.

Medlem af Naalakkersuisut for Nordisk Samarbejde redegjorde efterfølgende for det arbejde, der foregår på dette område i Grønland, som svar på et §37-spørgsmål fra et medlem af Inatsisartut. I nordisk sammenhæng foregår den konkrete opfølgning i praksis i de enkelte fagministerråd, ligesom arbejdet er fordelt på forskellige departementer.

De nordiske samarbejdsministre har som opfølgning på denne konference besluttet, at Nordisk Ministerråd skal have en markering i forbindelse med FN's 20 års jubilæumskonference for Bæredygtig Udvikling, som finder sted i maj / juni måned 2012 i Rio de Janeiro.

5. Familie, Kultur, Kirke og Ligestilling.

5.1. Kultur.

Kulturministrene har på deres møder drøftet forskelligartede emner. Evalueringen af den nordiske kulturreform har været diskuteret, hvor Naalakkersuisut har haft den holdning, at kulturreformen fortsat skal tilgodese de selvstyrende lande, og i samarbejde med de andre selvstyrende lande er det lykkedes i høj grad at få disse synspunkter igennem.

Ministrene har drøftet ny organisering af bestyrelser for nordiske huse og institutter. Det fremtidige samarbejde sker på baggrund af Ålandsdokumentet, hvor de selvstyrende lande indgår i bestyrelsen på skift på lige fod med de andre fuldgyldige medlemmer. Naalakkersuisut støtter den nye organiseringsform.

Ministrene har drøftet samarbejdet mellem Nordisk Kulturfond og Kulturkontakt Nord, hvor ministrene har givet Nordisk Ministerråds Sekretariat opdrag til at undersøge sammenlægning af disse to institutioner. Gevinsten ved sammenlægning skulle gerne være en rationalisering i administrationen, således de frigjorte økonomiske midler kan anvendes til støtte til kulturen. Naalakkersuisut støtter dette arbejde.

Nordisk-Baltisk Mobilitetsprogram har været drøftet i Nordisk Ministerråd, og fra Naalakkersuisuts side er det pointeret, at programmet ikke skulle gå ud over økonomiske midler,

der er afsat til det nordiske samarbejde. Dette synspunkt bliver støttet af de nordiske ministre. Der er afholdt et fællesmøde med de baltiske kulturministre i foråret 2011, hvor førnævnte mobilitetsprogram blev godkendt.

Computerspilprogrammet var ved at blive genstand for politisk uenighed, især mellem Sverige og Danmark, men der blev fundet et kompromis, således at programmet fortsætter, men med færre midler.

Naalakkersuisut støtter tiltaget om en synliggørelse af nordisk børnekultur og mener, at dette område bør opprioriteres.

5.2 Familie og socialområdet.

Naalakkersuisut deltager så vidt muligt i møderne i Ministerrådet for Social og Helse, MR-S.

På embedsmandsniveau er der deltagelse i EK-S, d.v.s. Embedsmandskomiteen for Social og Helse, hvor der på socialområdet primært er fokus på forebyggende indsatser over for familier i risiko for social marginalisering.

I forbindelse med forberedelse af ny nordisk konvention om social sikring har Grønland sammen med Færøerne deltaget aktivt for at sikre synliggørelse af, at de selvstyrede lande har del i konventionen. Den nye konvention har som baggrund, at der pr. 1. april 2010 er trådt en ny EU-forordning i kraft. Aktuelt afventer beslutning blandt EØS landene om at indarbejde den nye EU-forordning i EØS aftalen. Herefter kan den nye nordiske konvention om social sikring underskrives af de nordiske lande og efterfølgende ratificeres.

Den nye EU-forordning har som konsekvens marginale substantielle ændringer i den nye nordiske konvention om social sikring, idet underholdsbidrag ikke længere omfattes.

For at følge implementeringen af den nye EU-forordning samt i forbindelse med den nye nordiske konvention om social sikring er etableret en lang række arbejdsgrupper vedrørende de berørte regelsæt. Grønland er medlem af disse arbejdsgrupper, men deltager kun aktivt i pensionsgruppen, som har størst relevans for Grønland. Hvert andet år afholdes møde i Nordisk Forbindelsesorgan, hvor der samles op på erfaringerne samt drøftes, hvilke udfordringer der er i de kommende år. Grønland har deltaget i Helsingfors, Finland i det seneste møde juni 2011.

Handicappolitisk Råd er sammensat af embedsmænd fra de nordiske lande og selvstyrede lande. Grønland deltager aktivt i dette råd og henter/bidrager i vidensudvekslingen vedrørende handicapforhold.

På grundlag af, at Grønland har en prioriteret politisk indsats på børn og unge samt familieområdet, deltager Grønland i de mest relevante seminarer og konferencer herom.

Endeligt skal nævnes samarbejdet i nordisk socialforsikringsportal www.nordsoc.org, hvor Grønland i 2011 - 2012 har formandskabet i redaktionskomiteen. Komiteen afholder to årlige møder, hvor forårsmødet foregik på Grønlands Repræsentation i København, og efter-

årsmødet vil foregå i Nuuk.

5.3. Ligestillingsområdet.

På ligestillingsområdet deltager Naalakkersuisut så vidt muligt i møderne i MR-JÄM. På embedsmandsniveau er der deltagelse i EK-JÄM samt på diverse møder i relevante arbejdsgrupper. I år er der truffet beslutning om, at Nordisk Institut for Kundskab om Køn skal nedlægges som selvstændigt institut. Størstedelen af de nordiske lande ønsker, at der i stedet etableres et samarbejdsforum, hvor man skal opsamle og udveksle erfaringer fra og mellem de nordiske lande på det kønspolitiske område. Det sekretariat, der skal betjene det nye samarbejdsorgan, vil få til huse hos NordForsk i Oslo. Når vedtægterne for det nye samarbejdsorgan skal etableres, vil Naalakkersuisut være særligt opmærksom på, at principperne fra Ålandsdokumentet bliver efterlevet

Grønland har i 2011 deltaget i det nordiske projekt "*Nordic men for the care sector*". Projektet viste, at der fortsat er udfordringer på dette område i Grønland.

En nordisk komite har i 2011 besluttet at yde 27.600 DKK til ICCE projektet, som ledes af den canadiske forsker Malin Jennings. Formålet med dette projekt er at undersøge, hvorledes klimaforandringer i Nordgrønland påvirker leveforholdene for kvinder og mænd i regionen.

6. Uddannelse og Forskning.

6.1 Samarbejdet inden for uddannelsesområdet.

Ministerrådet for undervisning og forskning (MR-U) har vedtaget en ny strategi for 2011-2013 – "Kundskab for Grøn vækst og velfærd". Strategien fastsætter MR-Us visioner og målsætninger for strategiperioden.

MR-Us strategi skal bidrage til at videreudvikle velfungerende, grænseløse nordiske uddannelses-, forsknings- og innovationsområder for at sikre, at Norden bliver foregangsregion for kompetenceudvikling og forskning af høj kvalitet.

Strategien skal desuden bidrage til at videreudvikle de komparative fortrin ved Nordens kundskabsrige befolkning, sikre et effektivt og fleksibelt fælles arbejdsmarked, som råder over tilstrækkelig kompetent arbejdskraft, fremme Nordens konkurrenceevne, blandt andet gennem langsigtet fremme af grøn vækst, fremme nordisk deltagelse og indflydelse på den globale arena og videreudvikle det fælles værdigrundlag, som ligger i en nordisk sprog- og kulturidentitet og de nordiske landes samfundsmodeller.

Naalakkersuisuts prioriterede indsatsområder i det nordiske samarbejde på uddannelsesområdet, som det fremgår af Naalakkersuisuts Nordiske Strategi, er afstemt i forhold til MR-Us strategi.

MR-U har desuden i det forgangne år arbejdet med opfølgning på globaliseringsinitiativet. Dette er blandt andet sket gennem de to hovedområder på uddannelsesområdet, 1) fremme af videregående uddannelse i Norden og 2) en god oplæring af unge og voksne.

Fremme af videregående uddannelse har til formål at styrke kontakten mellem de nordiske undervisningsinstitutioner og at fremhæve Norden som et attraktivt studiested. Der er blandt andet igangsat en kortlægning af institutionerne indenfor videregående uddannelser i hele Norden. Derudover kan det nævnes, at Nordisk Masterprogram, som startede som et pilotprojekt, har været en stor succes og derfor nu videreføres permanent. Naalakkersuisut finder det væsentligt, at grønlandske uddannelsesinstitutioner også vurderer mulighederne for at oprette nordiske masterprogrammer eller deltager i sådanne programmer og har derfor også prioriteret dette i sin nordiske strategi.

En god oplæring af unge og voksne har til formål at få flere til at fuldføre en uddannelse efter grundskolen og i overensstemmelse med princippet om livslang læring at bidrage til at fremme voksnes kundskaber og kompetence som grundlag for personlig udvikling og videre udvikling af arbejds- og samfundslivet. Der er i dette regi foretaget studier vedrørende unges vej fra skole til arbejdsliv og vedrørende frafald i uddannelserne for 16-20 årige i Norden. Der er i forlængelse heraf afholdt en konference og en workshop, og der er for midlet best practices på området og etableret forskning, som ser på effekter af tiltag rettet mod frafaldsbekæmpelse. Der har desuden været gennemført et studie om tilrettelæggelse af en effektiv læse- og skriveundervisning for voksne og et studie vedrørende de nordiske landes kompetencepolitiske indsatser for at fremme livslang læring for alle, herunder ikke mindst kortuddannede på arbejdsmarkedet. Grønland har som led i dette arbejde afholdt en konference om voksnes læse- og skrivefærdigheder, hvilket omtales nærmere nedenfor.

MR-U har normalt hvert år 1-2 temadiskussioner på sine møder. På det sidste møde i 2010 var temaet ungdomsledighed. Ministerrådet besluttede i den forbindelse at iværksætte en effektanalyse vedrørende nye eksempler på tiltag rettet mod at bekæmpe ungdomsledighed. På MR-Us første møde i 2011 var temaet kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelsen. Mødet blev desværre aflyst, men temaet er stadig centralt i MR-Us strategi.

Det seneste år har MR-U desuden haft fokus på fastlæggelsen af et nyt Nordplus-program. Det nye program bygger videre på det eksisterende program, men bliver slået sammen til ét program med en fælles programkomité.

Af konkrete aktiviteter i det forløbne år skal fremhæves, at der den 22. - 23. marts 2011 blev afholdt en nordisk konference om voksnes læse- og skrivefærdigheder. Konferencen var arrangeret af Selvstyret i samarbejde med Netværket for Voksnes Læring (NVL) og Styregruppen for Voksnes Læring (SVL). Konferencen blev primært finansieret ved nordiske midler. Formålet med konferencen var at skabe bedre forståelse for fordele og ulemper ved samspillet mellem erhvervslivet, uddannelsesinstitutionerne og arbejdsmarkedskontorerne, når der planlægges tiltag til forbedring af læse- og skrivefærdigheder for voksne.

I forlængelse af konferencen blev der afholdt et vellykket møde for de grønlandske deltagere, hvor formålet var, at de skulle komme med anbefalinger til, hvordan vi i Grønland kommer videre med målrettede indsatser på dette område. Konferencen er således også et klart eksempel på, hvordan vi gennem udveksling af viden og erfaringer med vore nord-

ske naboer også kan koble dette til en konkret og styrket national indsats og til et fortsat samarbejde herom på tværs af grænserne. Naalakkersuisut prioriterer i sin nordiske strategi bl.a. livslang læring, hvorunder også hører voksnes læring, og vil derfor bygge videre på det solide fundament, der allerede er etableret på dette område. Dette følges op af en prioritering af nationale initiativer, hvorfor Naalakkersuisut også har allokeret midler hertil.

På uddannelses- og forskningsområdet har der også i det forløbne år været gjort flittig brug af de forskellige nordiske programmer. Dette gælder først og fremmest Nordplus-programmet, hvor de fleste af vore uddannelsesinstitutioner er bevilget støtte til deltagelse i forskellige samnordiske projekter og netværk. Alt i alt er der bevilget kr. xx til i alt xx projekter med grønlandsk deltagelse. Projekterne spænder fra xx til xx. Gennem deltagelse i sådanne projekter opnår institutionerne og de af deres ansatte og studerende, der er involveret, både et udbytte af det konkrete projekt og får etableret givtige netværk, som også kan være anvendelige i andre sammenhænge.

Nordplus er flagskibsprogrammet på uddannelsesområdet, og Naalakkersuisut har derfor også i sin nordiske strategi medtaget øget deltagelse i Nordplus som en overordnet prioritet. Det frugtbare udbytte, der allerede er på området, er i høj grad en følge af den målrettede og kontinuerlige informationsindsats, som Nordens Institut i Grønland, NAPA, varetager. Naalakkersuisut vil i denne forbindelse udtrykke stor anerkendelse af dette arbejde og ser frem til yderligere samarbejde med NAPA om promovning af programmet.

Gennem NAPAs egne projektmidler er der desuden uddelt støtte til en række projekter, der vedrører uddannelse og kompetencer indenfor kulturfeltet. NAPA støtter folkeskoleklassers studierejser til de nordiske lande, dog med undtagelse af studierejser udelukkende til Danmark. Desuden støttes uddannelser, videreuddannelser og kurser indenfor den kulturelle sektor. Desuden støtter NAPA projekter, som fremmer en forståelse af de nordiske sprog, og her falder også en del projekter under uddannelsessektoren. Som eksempler kan nævnes støtte til kulturhistorisk feltskole i Sydgrønland, sommerkursus i kunst hos University of Art i London, kursus i traditionel skindgarvning og kunst- og kulturlederuddannelsen. Bevillingsniveauet ligger typisk på 20-50.000 kroner pr. projekt. I 2011 er der i første halvår til sådanne projekter allerede uddelt knap 500.000 kroner.

Fra Arktisk Samarbejdsprogram er der som tidligere nævnt under afsnittet vedrørende Nordisk Ministerråds Arktiske Strategi bevilget 300.000 kroner til Oqaasileriffik til et projekt, hvor man udvikler et computerprogram, der betyder, at personer kan lære grønlandsk i direkte dialog med computeren.

6.2 Samarbejdet inden for forskningsområdet.

Som nævnt under kapitlet vedrørende samarbejdet indenfor uddannelsesområdet har Ministerrådet for undervisning og forskning (MR-U) vedtaget en ny strategi for 2011-2013 – ”Kundskab for Grøn vækst og velfærd”. Der henvises for uddybning til nævnte kapitel.

Naalakkersuisuts prioriterede indsatsområder i det nordiske samarbejde på forskningsområdet, som de fremgår af Naalakkersuisuts Nordiske Strategi, er afstemt i forhold til MR-Us strategi.

MR-U har desuden i det forgangne år arbejdet med opfølgning på globaliseringsinitiativet. Dette er blandt andet sket gennem videreførelse af Topforskningsinitiativet indenfor klima, energi og miljø og ved igangsætning af et nyt initiativ vedrørende eScience (handler om udvikling af nye arbejdsformer og forskningsmetoder med basis i nødvendig elektronisk infrastruktur for at håndtere store mængder digitale data).

Det seneste år har MR-U desuden haft fokus på Evaluering af NordForsk. I forbindelse med evalueringen skulle der også foretages en vurdering af mulighederne for at imødekomme de selvstyrende landes ansøgning om fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk. Evaluator kunne under henvisning til et overordnet hensyn til konsolidering af NordForsk ikke anbefale ændringer i bestyrelsessammensætningen. På Grønlands initiativ og med støtte fra Færøerne og Åland er ansøgningen herefter begæret behandlet som særskilt dagsordenspunkt på EK-Us næste møde i august med henblik på behandling på MR-U mødet den 2. november 2011. Opnåelsen af fuldt medlemskab gives topprioritet i Naalakkersuisuts nordiske strategi.

Indenfor forskningsområdet kan det fremhæves, at Grønlands Klimaforskningscenter indgår i ikke mindre end tre NCO'er (Nordic Centres of Excellence i regi af Topforskningsinitiativet indenfor klima, miljø og energi og desuden i en række andre nordiske netværk. NCO-Eerne er NordForsks vigtigste bevillingsredskab og har til formål at forøge og facilitere samarbejde mellem fremragende forskere, forskergrupper og institutioner i de nordiske lande. De tre centre er SVALI, der fokuserer på isbræernes tilstand, CRAICC, der fokuserer på effekten af aerosoler og sot, og DEFROST, der undersøger forandringerne i permafrosten og carbonbalancen.

Naalakkersuisut finder det meget glædeligt, at Grønland på denne måde også deltager aktivt i det nordiske forskningssamarbejde. Naalakkersuisut finder, at deltagelsen i NCO'erne vil kunne generere en ganske betydelig merværdi for forskningsmiljøet i Grønland og har derfor i sin nordiske strategi også som målsætning, at deltagelsen øges, og at der sker en afdækning af mulighederne for etablering af et eller flere NCOEer i Grønland.

7. Fiskeri, Fangst og Landsbrug.

7.1 Det generelle nordiske samarbejde på fiskeriområdet.

Det nordiske samarbejde foregår i Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug. Naalakkersuisuts indsats har særligt rettet sig mod samarbejdet omkring fiskeripolitik, hvor der er blevet lagt vægt på at synliggøre Grønlands interesser og synspunkter på området. Derudover har Naalakkersuisut prioriteret deltagelse i projektet "Ny Nordisk Mad", som fremmer kendskabet til grønlandsk mad i Norden.

I 2010 havde Færøerne formandskabet for fiskerisamarbejdet, og det har været Naalakkersuisuts ønske aktivt at deltage i fiskerisamarbejdet og støtte færøske initiativer på området.

Grønland er på fiskeriområdet repræsenteret i embedsmandskomiteéen EK-FJLS samt i arbejdsgruppen AG-Fisk, og Grønland har aktivt deltaget i mødeaktiviteterne. Naalakkersuisut har desuden deltaget i Ministermødet, som blev afholdt i begyndelsen af juli 2011 i

Finland.

7.2 Marin økosystemforvaltning.

Under Ministermødet gjorde Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug opmærksom på, at forvaltning af de levende ressourcer i havet skal ske med udgangspunkt i en marin økosystembaseret tilgang. Naalakkersuisoq fremhævede i denne sammenhæng, at levende ressourcer i havet ikke bør forvaltes enkeltvis, da fisk og havpattedyr påvirker hinanden. Derudover skal forvaltning af de levende ressourcer i havet altid ske ud fra biologisk rådgivning.

Marin økosystemforvaltning har også været på dagsordenen under møder i arbejdsgruppen og embedsmandskomiteen for fiskeri og havbrug. Grønland har taget initiativ til, at rapporten "Seals and Society" fra 2008 videreudvikles gennem en Temanord Rapport. Formålet med rapporten er at give et indblik i den nyeste viden i forhold til forvaltning af havpattedyr.

7.3 "Rødlister".

Grønland har gjort de nordiske lande opmærksom på, at nogle miljøorganisationer udarbejder deres egne rødlister for fiskearter på et fejlagtigt datagrundlag. Grønland henviste til WWF Sverige, som i slutningen af 2010 i publikationen "Fisk til middag?" indplacerede de grønlandske koldtvandsrejer i kategorien "rødt lys" og dermed anbefalede forbrugerne ikke at købe disse rejer. Dette på trods af, at den biologiske rådgivning for rejer i Vestgrønland er øget fra 110.000 tons i 2010 til 120.000 tons i 2011, og at bifangsten i det grønlandske rejefiskeri er begrænset.

For at undgå lignende tilfælde i fremtiden opfordrede Grønland under møder i embedsmandskomiteen for fiskeri og havbrug i november 2010 og i maj 2011 til, at forbrugerne oplyses om rødlister, og at kun én organisation udarbejder officielle rødlister for fiskearter.

7.4 Seas the Future.

Færøerne arrangerede i juni 2011 konferencen "Seas the Future" som et led i formandskabsprogrammet for 2010. Konferencen skulle efter planen være afholdt i oktober 2010, men måtte udskydes til 2011. Grønland deltog i konferencen, der fokuserede bredt på værdien af havets økosystemer. Dette indebar blandt andet diskussioner om vigtigheden af bæredygtigt fiskeri samt integreret forvaltning af marine ressourcer og det marine miljø.

7.5 Ny Nordisk Mad.

Der er blevet holdt tre møder i Ny Nordisk Mad-styregruppen (NNM), september og november 2010 samt april 2011. Ved det første møde i september blev styregruppens og arbejdsgruppens områder defineret, og der blev lagt de indledende principielle planer om kommende aktiviteter. Det vigtigste var at skabe synlighed i international sammenhæng ved deltagelse i fødevareremessen SIRHA og med TV-serien "Jagten på den nordiske smag".

Det grønlandske køkken er en del af den nordiske madkultur, som blev præsenteret i denne sammenhæng. Grønland er med til at tage beslutning om, hvilke projekter der støttes økonomisk, men endnu har der ikke været ansøgninger til projekter i Grønland. NNM-styregruppen har udarbejdet forslag til en "Ministerdeklaration", som kan give de nordiske fødevareministre et fælles grundlag til at fremme anvendelsen af de regionale råvarer i de nordiske lande.

8. Miljø- og Naturområdet

8.1. Generelle aktiviteter indenfor det nordiske samarbejde på miljø- og naturområdet.

Indenfor Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø område har der været deltagelse i en række møder og initiativer i det forløbne år.

Medlem af Naalakkersuisut og departementschefen for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø deltog i Nordisk Råds session i Reykjavik i november 2010. Desuden deltog de i det nordiske miljøministermøde (MR-M) den 2. november 2010 i Reykjavik. Her lagde medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø specielt vægt på drøftelser omkring hormonforstyrrende stoffer. Han gav støtte til det nordiske miljø samarbejde vedrørende hormonforstyrrende stoffer og de tilhørende kombinationseffekter med henblik på at det synliggøres i EU-regi.

I den nordiske konference i Finland 31. januar - 2. februar 2011 deltog medlem af Naalakkersuisut og departementschefen for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø. Her deltog de bl.a. i en række workshops, der blev afholdt i forbindelse med konferencen. Konferencens formål var at fremhæve bæredygtige løsninger på en lang række områder, bl.a. indenfor den kommunale sektor.

Medlem af Naalakkersuisut for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø deltog yderligere under mødet mellem Åland, Færøerne og Grønland i januar 2011. Formålet med mødet var at styrke samarbejdet i relation til alle dele af det nordiske samarbejde.

NNPAN har derudover deltaget aktivt i afholdte EK-M samt AU møder i den forløbende periode, hvor der i drøftelser har været fokus på grøn økonomi, klima og Natur- og Miljøprisen.

8.2 Den globale kviksølvkonvention.

Der pågår forhandlinger om en global kviksølvkonvention, hvor det er målet at begrænse brugen af kviksølv så meget som muligt. Som det blev fremhævet under AMAP-konferencen i maj, er den arktiske befolkning på grund af deres traditionelle kost eksponeret overfor høje mængder af kviksølv. Selvom den arktiske region er langt fra de større kviksølvudledningskilder, er problematikken omfattende. Dette skyldes, at store mængder af kviksølv transporteres via luftstrømme og havstrømme fra bl.a. Europa til regionen.

Med udgangspunkt i det ovenstående finder Grønland arbejdet med en global kviksølvkon-

ventionen yderst vigtigt og ønsker at give fuld støtte til arbejdet med kviksølvkonventionen. NNPAN har fulgt med i arbejdet omkring kviksølvkonventionen.

8.3 Hormonforstyrrende stoffer.

I 2010 - 2011 afgjorde de nordiske miljøministre (MR-M), at de ville arbejde for, at hormonforstyrrende stoffer får høj prioritet. Yderligere, at der gives de fornødne ressourcer for at opnå en slagkraftig stemme i EU for at sikre ambitiøse internationale retningslinjer på området.

I 2011 udarbejdede MR-M en fælles artikel om EUs hidtidige indsats på området. Artiklen indeholder en stærk opfordring til kemikalieindustrien om, at de forpligter sig til at tage større ansvar for at udfase de problematiske stoffer og forbedre forbrugeroplysningen.

NNPAN har fulgt med i processen og bidraget med input til udarbejdelsen af artiklen og har deltaget i diskussioner vedrørende emnet.

8.4 Natur- og Miljøprisen.

Der har pågået et evalueringsarbejde af Nordisk Råds Natur- og Miljøpris. Der er udtrykt ønske om fortsættelse af uddeling af prisen. Arbejdet med at opgradere synlighed og profil af uddeling af prisen skal dog styrkes. Spørgsmålet om videreførelse af prisen foreslås drøftet på det næste miljøministermøde, hvor ministrene vil overveje, på hvilken måde prisens status kan styrkes.

NNPAN har bistået med rådgivning og vejledning til den grønlandske repræsentant i Natur- og Miljøpris-komiteen.

Som tema for miljøprisen 2012 har Natur- og Miljøpriskomiteen valgt følgende på forslag fra Island og Grønland.

"Nordisk Råds Natur- og Miljøpris gives i 2012 til en nordisk erhvervsvirksomhed, organisation, eller enkeltperson, der på forbilledlig vis og fremgangsrigt har arbejdet for at styrke biologisk mangfoldighed i sit område eller internationalt, og/eller øget almenhedens kundskab om dette."

NNPAN har bistået med rådgivning og vejledning til den grønlandske repræsentant i Natur- og Miljøpriskomiteen.

9. Erhverv. Arbejdsmarked og Råstoffer.

9.1 Ministermøder.

Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Arbejdsmarked har deltaget i to ministerråds-møder i 2010. Det ene var et samlet møde indenfor områderne Erhverv, Energi og Regional, som blev afholdt i oktober. Det andet møde blev afholdt en måned senere, november - og det var indenfor Arbejdsmarked.

Ved begge møder blev der blandt andet udvekslet erfaringer, hvad de forskellige lande har gjort på de respektive områder.

9.2 Embedsmandskomiteer i Sydgrønland

I september besøgte de to embedsmandskomitéer, EK-N og EK-R, Sydgrønland, hvor de afholdte deres møder. Ud over møderækken var formålet med turen, at medlemmerne af komitéerne fik mulighed for ved selvsyn at se, hvilke særlige udfordringer Grønland er underlagt i relation til erhvervsudvikling.

Turen var en succes forstået på den måde, at de besøgende medlemmer kom med positive tilbagemeldinger om turen, og derudover gav de indtryk af, at de har fået en mere nuanceret opfattelse af, hvad det vil sige at erhvervsudvikle Grønland. På sigt er det værdifuldt for Grønland, at medlemmerne af de to embedsmandskomitéer har opnået konkret viden/kendskab om de særlige erhvervsmæssige problemstillinger i Grønland. Det vil angivelig have en positiv afsmittende virkning i forbindelse med ansøgninger fra Grønland til de to respektive komitéer.

9.3 NORA

På projektniveau kan det nævnes, at NORA i 2010 i alt bevilgede DKK 7,4 mio. i projektstøtte til 29 projekter. Grønland deltager direkte i 20 af de projekter, som modtog bevilling i 2010. NORA-projekterne er fordelt på strategiske initiativer og konkrete erhvervsrelaterede samarbejdsprojekter inden for marine ressourcer, turisme, transport og øvrigt regionsamarbejde. For en oversigt over projekter med grønlandsk deltagelse henvises til NORAs årsrapport 2010. Erhvervsdepartementet bidrager hvert år med 250.000 kr til NORAs virksomhed. Færøerne, Island og Kystnorge yder også bidrag. Dette supplerer pengene fra Nordisk ministerråd.

NORA gennemførte herudover en række strategiske initiativer. Her kan særligt fremhæves OECD-analysen af NORA-regionen. I denne forbindelse gennemførtes en OECD-mission til Grønland i januar 2010 under protektorat af Palle Christiansen i egenskab af naalakersuisoq for finanser og nordiske anliggender. Der blev gennemført en række møder med politikere, herunder naalakkersuisut siulitaasuat Kuupik Kleist og flere naalakkersuisut, samt med videnspersoner inden for emner som uddannelse, økonomi, erhvervsfremme & innovation, råstoffer, regional udvikling mv. (se vedlagte program). Den lokale kontakt og praktiske gennemførelse skete i et tæt samarbejde mellem NORA, GTE (der varetager kontaktfunktionen for NORA i Grønland) og selvstyret. Der var stor tilslutning til disse sessioner og mange deltagere gav udtryk for at spørgsmålene fra OECD-missionen havde været inspirerende og "øjenåbnende" - og dermed var det ikke kun den endelige rapport, men også processen der har skabt værdi.

Selve rapporten OECD Territorial Review of the NORA Region blev præsenteret som udkast for OECDs Territorial Development Policies Committee d. 2. december 2010, med efterfølgende godkendelse af alle OECD-landene. Af rapportens anbefalinger kan bl.a. nævnes: Opfordring til udarbejdelse af en makroregional strategi for regionen, Regionen bør styrke sin rolle som bindeled mellem periferiregioner i det nordlige Europa og tilsvarende regioner i Nordamerika og at der bør arbejdes for en styrkelse af det regionale transport-

netværk i regionen.

Udover OECD-analysen har NORA støttet følgende strategiske initiativer; Strategi for et styrket samarbejde i Nordatlanten samt Initiativ omkring Kystsamfund og Demografi. I 2010 etableredes et tættere samarbejde mellem NORA og Atlantic Canada Opportunities' Agency (ACOA), der konkret resulterede i at potentielle projektpartnere fra NORA-regionen mødte mulige partnere fra Canada indenfor områderne Energiløsninger til tyndt befolkede områder og Innovation i den nordatlantiske akvakultursektor.

Derudover er der foretaget en udskiftning i den grønlandske delegation, idet Anders La Cour Wahl har erstattet Kenneth Høegh.

10. Boliger, infrastruktur og Trafik

Arbejdet følges i embedsmandskomiteen for energi ligesom medlem af Naalakkersuisut for Boliger, Infrastruktur og Trafik i Nordisk Ministerråd. Han deltog i Nordisk Råds session i Reykjavik i 2011, hvor han også var stedfortræder for Naalakkersuisut siulittaasuat

10.1 Regionalpolitik

Naalakkersuisuts prioritering omkring regionalpolitik vil fortsat være styrkelsen af samarbejdet i Vestnorden og omfatter et overordnet, tværfagligt samarbejde mellem relevante myndigheder og institutioner. Indsatsen på det regionalpolitiske område skal ses i sammenhæng med den fysiske planlægning samt arbejdet med den arktiske SDI (Spatial Data Infrastructure). Den arktiske SDI er et pan-arktisk samarbejdsinitiativ mellem de otte arktiske lande, hvoraf Norden udgør de fem. Grønland har ansvaret for levering af elektroniske kort og geodata for de sektorområder, som Grønland har hjemtaget. Det nordiske samarbejde spiller derfor en central rolle i arbejdet med at opbygge én samlet arktisk webGIS platform, som skal have leveret kort- og geodata fra Grønlands offentlige geodataportal, NunaGIS.

10.2 Energi

I arbejdsgruppen for udvikling af vedvarende energi i tyndt befolkede områder deltager Grønland aktivt i et projekt om "Pumped Storage"¹. Det fælles nordiske studie om Pumped Storage har til formål at belyse, om der på lokaliteter i Grønland, Vest-Norge, og Færøerne er basis for små eller mikroanlæg, hvor vedvarende energikilder driver pumper, der løfter vand til et reservoir. Vandreservoiret er energilageret, som skal levere regulerbar energi til turbiner, når der ikke er f.eks. vind til vindmølle drift. Der er udpeget 2-3 lokaliteter i Grønland, som eventuelt kan anvendes som forsøgsområder.

Et andet projekt af interesse for Grønland er udarbejdelsen af en hvidbog om en nordisk strategi for energioptimering i skibsfarten i det vestnordiske område.

11. Sundhed.

¹ Pumped storage er betegnelsen for et energilager, der består i et vandreservoir hvorfra vand via tyngdekraften driver en turbine til el-produktion, når der er brug for energien, og som fyldes (pumpes) via overskudsstrøm, når denne er til rådighed. Overskudsstrømmen kan være genereret af vandkraft, vind eller solcelleanlæg eller andet el-produktionsudstyr.

I 2011 prioriteredes nordisk samarbejde indenfor temaerne kvalitet, beredskab, folkesundhed, anvendelse af it i sundhedssektoren samt indsatser overfor særligt udsatte grupper. Disse temaer har både været i fokus på minister-, embedsmands- og specialistaniveau.

11.1 Politisk samarbejde vedrørende sundhedsspørgsmål på ministerniveau.

Indenfor det nordiske samarbejde vedrørende social- og sundhedsspørgsmål har der i det forgangne år på ministerniveau været fokus på at styrke samarbejdsrelationerne med de øvrige nordiske lande og med vore arktiske naboer.

Herunder satte det Arktiske Sundhedsministermøde i Nuuk i februar 2011 nødvendigheden af et tæt nordisk-arktisk samarbejde indenfor sundhedsområdet på den arktiske dagsorden. Mødet var delvist finansieret gennem Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram.

Under titlen "Shared Challenges, Different Solutions: Arctic Health Cooperation in the 21st Century" ("*Fælles udfordringer, forskellige løsninger: Arktisk samarbejde på sundhedsområdet i det 21. århundrede*".) gav en række nordiske og arktiske forskere et værdifuldt indblik i de arktiske befolkninger og sundhedsvæseners udfordringer og muligheder i dag. Ved mødet deltog bl.a. delegationer og forskere fra Sverige, Norge, Island, Færøerne, Danmark, Canada og USA. Som afslutning på mødet underskrev de repræsenterede nationer the Arctic Health Declaration (*Arktisk Sundhedsdeklaration*).

Medlem af Naalakkersuisut har endvidere i det forgangne år deltaget i det årlige Social- og Sundhedsministermøde under Nordisk Ministerråds. Mødet afholdtes den 21. juni i Vasa i Finland i forlængelse af en rundbordsdiskussion med WHO den 20. Juni.

Ved rundbordsdiskussionen var temaet udarbejdelsen af WHO's nye strategi for sundhedsområdet, Health 2020. Sekundært var der fokus på alkoholpolitik og mental sundhed. WHO Europas regionsdirektør Zsuzsanna Jakab fremlagde her processen omkring arbejdet med Health 2020 og besvarede spørgsmål fra de tilstedeværende nordiske sundheds- og socialministre. Ved selve ministermødet diskuteredes beredskab, og temadiskussionen vedrørte den nordiske velfærdsmodel i et globaliseringsperspektiv og sund aldring.

Bilateralt er der endvidere i årets løb afholdt møder med den danske indenrigs- og sundhedsminister Bertel Haarder, og med embedsmænd fra det færøske Sundhedsministerium.

11.2 Nordisk samarbejde om kvalitet.

Kvalitetssikring er et prominent fokusområde i det grønlandske sundhedsvæsen, og vidensdeling om muligheder og best practices er derfor prioriteret højt på Naalakkersuisut for Sundheds dagsorden for det nordiske samarbejde.

Departementet for Sundhed har været en aktiv deltager i dette samarbejde igennem flere år; et samarbejde, der er af stor værdi for udviklingen af det grønlandske sundhedsvæsen. I 2010 afsluttedes grunddelen af det nordiske Kvalitetsprojekt, men der pågår stadig en del arbejde i relation til projektet.

Som opfølgning på kvalitetsprojektet har der i det forløbne år været fokus på måling af kvaliteten i psykiatrien. Departementet for Sundhed, er på dette felt bl.a. repræsenteret i arbejdsgruppen vedrørende patientsikkerhed og deltog i juni ved et seminar om kvalitetsmåling i psykiatrien.

11.3 Nordisk samarbejde om beredskab.

Idet katastrofer og epidemier ofte går på tværs af landegrænser og således også bør håndteres tværnationalt, er beredskab et højt prioriteret og ofte tilbagevendende emne i det nordiske arbejde på sundhedsområdet.

Dette samarbejde har givet gode resultater, både direkte i form af vidensdeling og udveksling af best practices, og indirekte i form af et velfungerende netværk, der senest viste dets værdi i forbindelse med askeskyen i foråret 2011, hvor flere lande stillede sig til rådighed for Grønland med henblik på at bidrage til afhjælpningen af de problemstillinger, som det grønlandske sundhedsvæsen stod overfor som følge af askeskyen.

Departementet for Sundhed var i 2011 fortsat repræsenteret i de nordiske samarbejdsfora vedrørende beredskab; Svalbardgruppen og Nordic Health Preparedness (*Nordisk Helseberedskab*). Der afholdes årligt et møde i hvert af de to fora, som bl.a. udveksler viden og erfaring om kriseberedskab og sygdomsbekæmpelse.

11.4 Tidligt forebyggende indsatser og forebyggelse.

Forebyggelse er et nøgleord i sundhedsvæsenets virke i Grønland. Der satses også på vidensdeling og erfaringsudveksling om forebyggelse i nordisk regi.

Departementet deltager i arbejdsgruppen vedrørende tidligt forebyggende indsatser overfor familier i risiko for social marginalisering. Projektet ledes af Nordisk Velfærdscenter og på grund af det grønlandske sundhedsvæsens erfaringer fra projektet Tidlig Indsats for den gravide familie er Grønland en central deltager i arbejdsgruppen. Endvidere er Grønland repræsenteret i NFBO, Nordisk forening mod børnemishandling og omsorgssvigt.

Misbrug er også et vigtigt fokusområde i det nordiske samarbejde, og Grønland har i det seneste år været repræsenteret ved Nordisk Rusmiddelseminar, som også har et grønlandsk medlem af styregruppen.

11.5 Psykisk helse.

Psykisk sundhed er et vigtigt aspekt i indsatsen for at forbedre folkesundhedstilstanden i Grønland, og Departementet for Sundhed er derfor i det forgangne år valgt at engagere sig i en arbejdsgruppe om psykisk helse under Nordisk Ministerråd. Gruppen er oprettet med henblik på at sikre videreføring af det nordiske samarbejde om psykisk helse som anbefalet i ekspertgruppen vedrørende psykisk helses afrapportering.

11.6 E-Helse.

Det grønlandske sundhedsvæsen opfatter anvendelse af telemedicin og andre it-baserede løsninger som afgørende betingelser for levering af sundhedsydelser i et så geografisk spredt samfund som det grønlandske. Derfor er nordisk samarbejde om E-helse og herunder særligt telemedicin højt placeret på sundhedsområdets nordiske dagsorden. E-helse kan defineres som "den strategiske anvendelse af informations- og kommunikationsteknologier (IKT) i sundhedsvæsenet for at sikre udnyttelsen af teknologiernes potentiale til at sikre effektive behandlingsforløb til gavn for patienterne". Departementet for Sundhed deltager fortsat i den nordiske arbejdsgruppe om E-Helse, hvis mandat fornyedes i 2011. Gruppens formål er at udgøre et centralt forum for vidensdeling mellem de nordiske lande samt at bidrage til at sikre de nordiske landes position som førende indenfor E-Helse.

11.7 Koordinering på embedsmandsniveau.

På embedsmandsniveau diskuteres spørgsmål indenfor sundheds- og socialområdet i Embedsmandskomiteen for Social og Helse under Nordisk Ministerråd. Departementet for Sundhed har i det forløbne år været en aktiv deltager i dette samarbejdsforum, som typisk mødes 3-4 gange om året, og som bl.a. deltager i koordineringen af de årlige møder i Ministerrådet for Social og Helse, tager stilling til rekommandationer og projektforslag samt andre spørgsmål af administrativ art.

Samtidig er der på embedsmandsniveau afholdt bilaterale møder med både Island og Færøernes administrationer på sundhedsområdet.

12. Finanser.

12.1 Generelle samarbejdsområder.

I 2005 blev den nordiske skatteportal åbnet. Målsætningen var at gøre det lettere for borgerne i de nordiske lande at få svar på skattespørgsmål. Eftersom regelsæt og lovgivning i de nordiske lande er forskellige, er informationen opdelt efter lande.

Skatteportalen får stigende betydning i en periode, hvor arbejdskraften oftere skifter fra land til land. På linje med den færøske og den ålandske del af skatteportalen er den grønlandske del af ressourcemæssige grunde ikke så veludbygget som de større nordiske landes.

Det er hensigten, at Grønland fortsat skal bidrage til den nordiske skatteportal. Dette betyder, at den opdateres, og man vedligeholder de oplysninger, som fremgår af portalen.

Grønland har gennem de seneste år deltaget i et nordisk projekt vedrørende indgåelse af skatteaftaler med de såkaldte finanscentre, d.v.s. lande eller jurisdiktioner med stærk bankhemmelighed og som oftest lav eller ingen beskatning. Aftalerne vedrører udveksling af skatteinformation. Siden opstarten er der indgået mere end 30 aftaler, senest i juni 2011 med Costa Rica.

Som led i projektet vedrørende indgåelse af skatteaftaler pågår der bestræbelser på at ko-

ordinere en nordisk tilgang til, hvilke foranstaltninger der kan iværksættes overfor finanscentre, som modsætter sig at indgå skatteaftaler med de nordiske lande eller undlader at efterleve indgåede aftaler.

Naalakkersuisut håber på, at man i anden halvdel af 2011 kan påbegynde forhandlingerne med Sverige omkring en dobbeltbeskatningsaftale, således der er indgået dobbeltbeskatningsaftaler med alle de nordiske lande, undtagen Finland.

12.2 Samarbejde med Færøerne på it-området.

I begyndelsen af marts var Naalakkersuisut for Finanser vært ved et ministerbesøg fra Færøerne i anledning af opstarten af ERP-projektet (enterprise resource planning), som skal udvikle og implementere det nye ledelsesinformations- og økonomistyringssystem for selvstyret og kommunerne.

Formålet med ERP-projektet er at kunne realisere tanker om at modernisere og effektivisere landets økonomistyring og derigennem etablere et sammenhængende offentligt ledelsesinformations- og økonomistyringssystem. Dette vil styrke opfølgningen af de politisk vedtagne budgetter i både selvstyret og kommunerne.

Besøget var et led i opstarten af arbejdet med udviklingen af ERP-projektet, som Naalakkersuisut for Finanser står i spidsen for. Ved besøget blev der afholdt seminarer for det politiske og det administrative niveau, hvor tanker bag og erfaringerne med udvikling af it-systemer på Færøerne dannede rammen for debatterne.

Erfaringerne fra det færøske Finansdepartement og Økonomistyreelse giver et detaljeret indblik i de tanker og udfordringer, som Færøerne har haft på it-området igennem de seneste 15 år. Dette var af stor værdi for vores videre arbejde og kan anvendes i den videre planlægning og udvikling af ERP-projektet.

Der er etableret et tæt samarbejde, både på det politiske og administrative niveau i forbindelse med erfaringsudveksling og sparring, og det forventes, at dette samarbejde styrkes i takt med projektets udvikling.

12.3 Nordisk statistisk samarbejde

De nordiske lande er oplagte samarbejdspartnere for Grønlands Statistik, da de ligesom Grønland arbejder med registerbaserede data. Uden for Norden er statistikkerne i højere grad baseret på spørgeskemaer.

Hvert år afholdes der møde for cheferne for de nordiske statistikkontorer. I 2011 afholdes mødet i Ilulissat i dagene 3. - 4. september. Det er det svenske statistikkontor, der er ansvarlig for det faglige indhold på mødet, som bl.a. omhandler løn- og beskæftigelsesstatistik samt internationale krav til den økonomiske statistik. Der var i alt 19 deltagere fra henholdsvis Sverige, Danmark, Norge, Finland, Island, Færøerne, Åland og Grønland. Mødet er vigtigt, da det skaber faglige og personlige kontakter mellem statistikcheferne i Norden.

Grønlands Statistik er desuden medlem af flere nordiske kontaktnetværk, der udveksler er-

faringer indenfor statistikproduktion. Der er eksempelvis netværk for befolkningsstatistik og uddannelsesstatistik. Der samarbejdes også om støttefunktionerne, eksempelvis er der etableret et samarbejde mellem landenes webredaktører. Kontaktnetværkene kommunikerer primært elektronisk.

Endelig bidrager Grønlands Statistik til den Nordiske statistiske Årbog.